FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

FINANSFORETAKS BRUK AV FLEKSIBILITETSKVOTENE I UTLÅNSFORSKRIFTEN

3. kvartal 2026
25. november 2026

1. Innledning....3
2. Lån med pant i bolig....3
3. Forbrukslån....5
4. Lån med pant i annet enn bolig....7

1. Innledning

Lån med pant i bolig, forbrukslån og lån med pant i annet enn bolig reguleres gjennom utlånsforskriften. Formålet med forskriften er å bidra til finansiell stabilitet ved å stille krav til finansforetakenes utlånspraksis for å forebygge finansiell sårbarhet i husholdninger og finansforetak.

Utlånsforskriften gir rom for at finansforetak kan innvilge enkelte lån som går utover ett eller flere av kravene i forskriften (fleksibilitetskvoten).

Finanstilsynet innhenter hvert kvartal statistikk, fra et utvalg norske og utenlandske finansforetak, for totalt innvilget utlånsvolum i kvartalet, samt innvilget utlånsvolum som avviker fra de enkelte kravene i forskriften. Foretak som går utover kravene i forskriften følges opp i det løpende tilsynet. Denne rapporten oppsummerer utviklingen i tredje kvartal 2026.

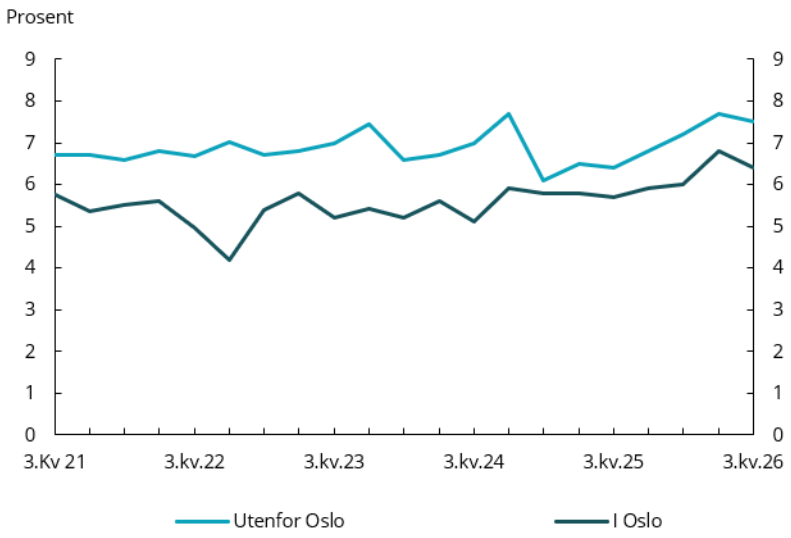
2. Lån med pant i bolig

Statistikken er basert på rapportering fra 31 norske foretak og filialer av utenlandske banker. Utvalget omfatter i hovedsak foretakene med de største markedsandelene i boliglånsmarkedet. I tillegg er enkelte mindre foretak som tilbyr såkalte restruktureringslån inkludert. Rapporteringen dekker innvilget utlånsvolum med pant i bolig i perioden og omfanget av lån som går utover ett eller flere krav fastsatt i utlånsforskriften (bruk av fleksibilitetskvoten).

Utlånsforskriften gir rom for at foretak kan innvilge boliglån som går utover ett eller flere av kravene i forskriften. Hvert kvartal kan det enkelte foretak avvike fra forskriften for inntil 10 prosent av verdien av nye boliglån. For lån med pant i bolig i Oslo, er fleksibilitetskvoten inntil 8 prosent av totalt innvilget beløp eller inntil 15 mill. kroner.

I tredje kvartal 2026 utgjorde avviksandelen for utlån med pant i bolig utenfor Oslo 7,5 prosent, som var 0,2 prosentpoeng lavere enn ett kvartal tidligere, se figur 2.1. For utlån i Oslo var avviksandelen 6,4 prosent, som var 0,4 prosentpoeng lavere enn i forrige kvartal.

Figur 2.1 Andel nye lån med pant i bolig som avviker fra ett eller flere av kravene i utlånsforskriften

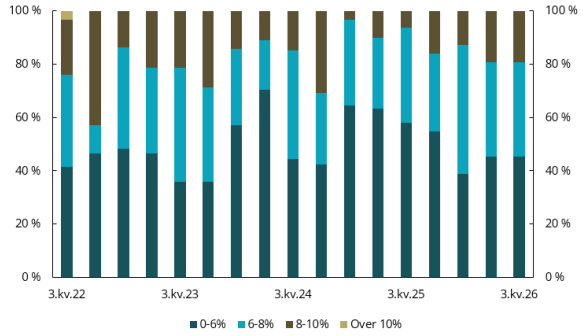

Kilde: Finanstilsynet

I tredje kvartal 2026 hadde ingen av foretakene i utvalget høyere andel avvik enn utlånsforskriften tillater for lån med pant i bolig.

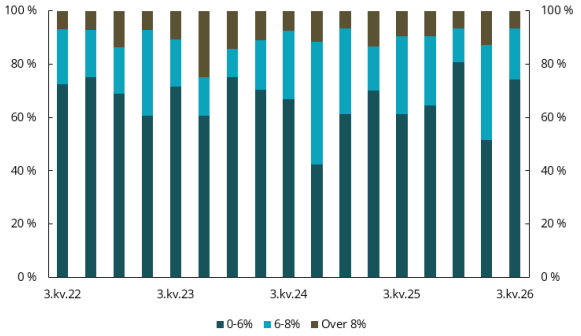
For utlån med pant i bolig utenfor Oslo hadde 6 av 31 foretak i utvalget en avviksandel mellom 8 og 10 prosent i tredje kvartal 2026, se figur 2.2. For lån med pant i bolig i Oslo hadde to foretak en avviksandel høyere enn grensen på 8 prosent, se figur 2.3. For begge disse foretakene var avviksvolumet under grensen på 15 mill. kroner, som utlånsforskriften åpner for.

Figur 2.2 Fordeling av foretak etter andel avvik, lån med pant i bolig utenfor Oslo

Kilde: Finanstilsynet

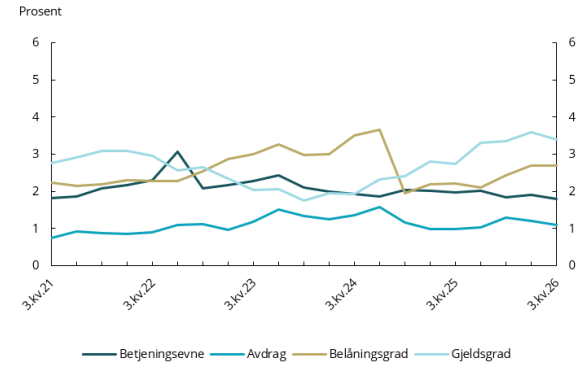
Figur 2.3 Fordeling av foretak etter andel avvik, lån med pant i bolig i Oslo

Kilde: Finanstilsynet

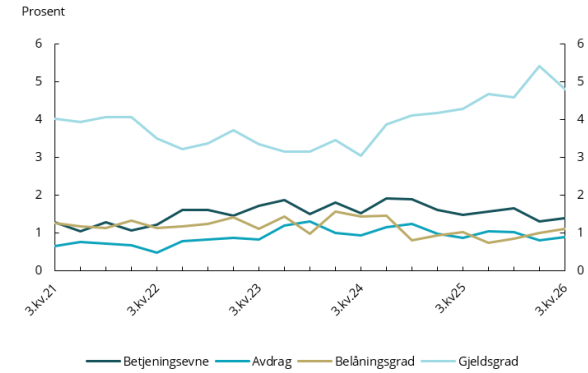
De siste to årene har det vært høyest andel avvik for kravet til låntakers gjeldsgrad, for lån med pant i bolig utenfor Oslo, se figur 2.4 (et lån som går utover flere enn ett krav vil inngå i hvert av de aktuelle kravene i figurene). For utlån med pant i bolig i Oslo har det vært høyest andel avvik kravet til maksimal gjeldsgrad helt siden utlånsforskriftens krav ble innført.

Figur 2.4 Andel avvik per forskriftskrav, lån med pant i bolig utenfor Oslo

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.5 Andel avvik per forskriftskrav, lån med pant i bolig i Oslo

Kilde: Finanstilsynet

3. Forbrukslån

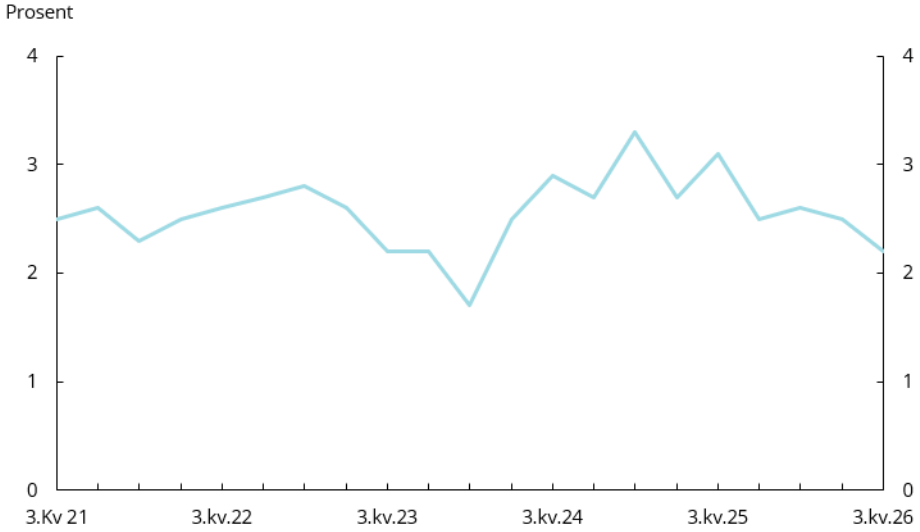
Statistikken er basert på rapportering fra i alt 25 banker og finansieringsforetak, inkludert enkelte utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge.

Etter utlånsforskriften kan finansforetakene hvert kvartal innvilge forbrukslån som fraviker kravene for inntil 5 prosent av verdien av innvilgede lån.

Andelen forbrukslån som avviker fra ett eller flere av kravene i forskriften, har over tid ligget i overkant av 2 prosent for utvalget samlet, se figur 3.1. I tredje kvartal 2026 var avviksandelen 2,2 prosent. Dette var 0,3 prosentpoeng lavere enn i forrige kvartal.

Ingen av foretakene i utvalget hadde en avviksandel høyere enn utlånsforskriften tillater i tredje kvartal 2026.

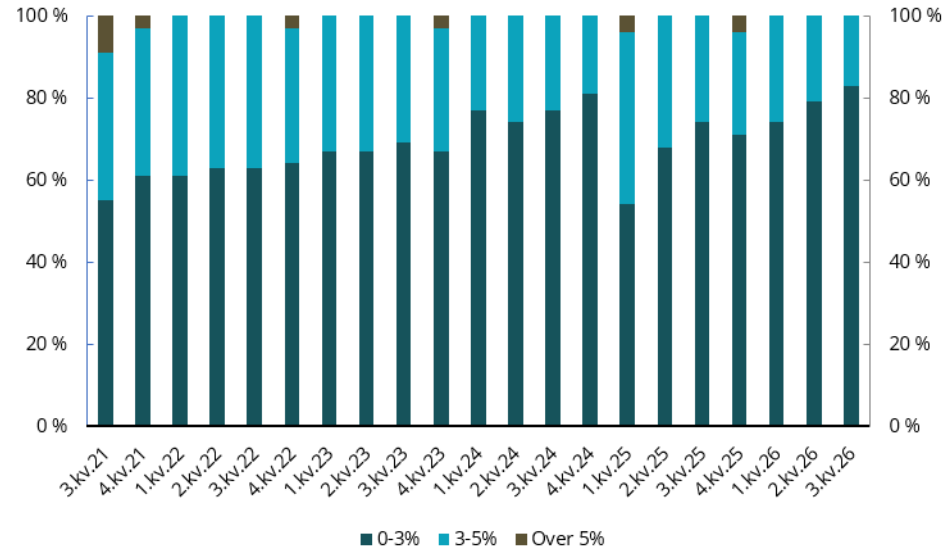
Figur 3.1 Andel nye forbrukslån som avviker fra ett eller flere av kravene i utlånsforskriften

Kilde: Finanstilsynet

I tredje kvartal 2026 hadde hvert sjette foretak i utvalget en avviksandel høyere enn 3 prosent, se figur 3.2.

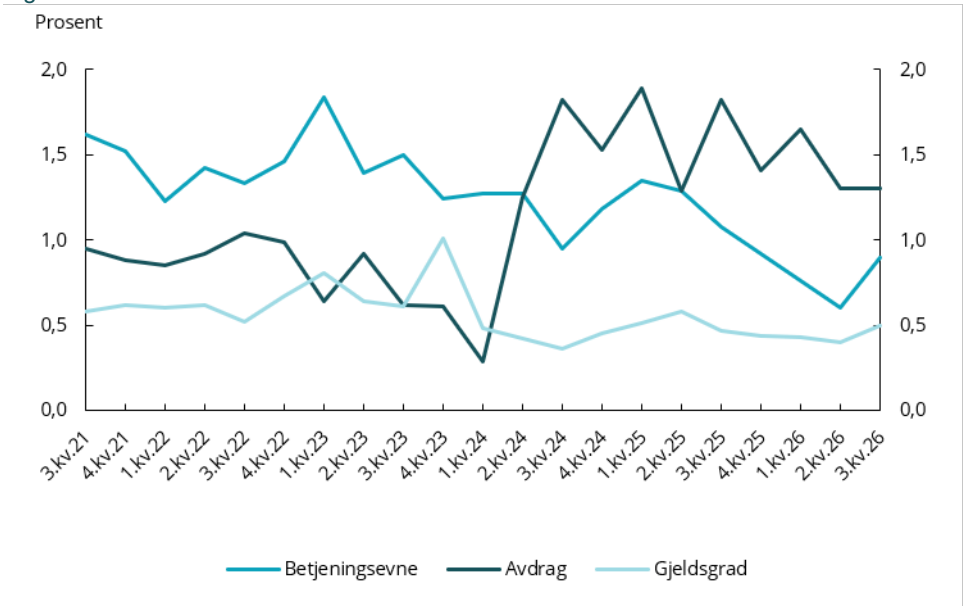
Figur 3.2 Fordeling av foretak etter andel avvik

Kilde: Finanstilsynet

Andelen forbrukslån med avvik fra avdragskravet i forskriften økte betydelig for foretakene samlet etter 1. kvartal 2024, se figur 3.3. Denne økningen skyldtes i hovedsak utviklingen i én bank, mens de øvrige foretakene samlet har ligget nokså stabilt for avvik fra avdragskravet i hele perioden.

Figur 3.3 Andel avvik for de ulike kravene i utlånsforskriften

Kilde: Finanstilsynet

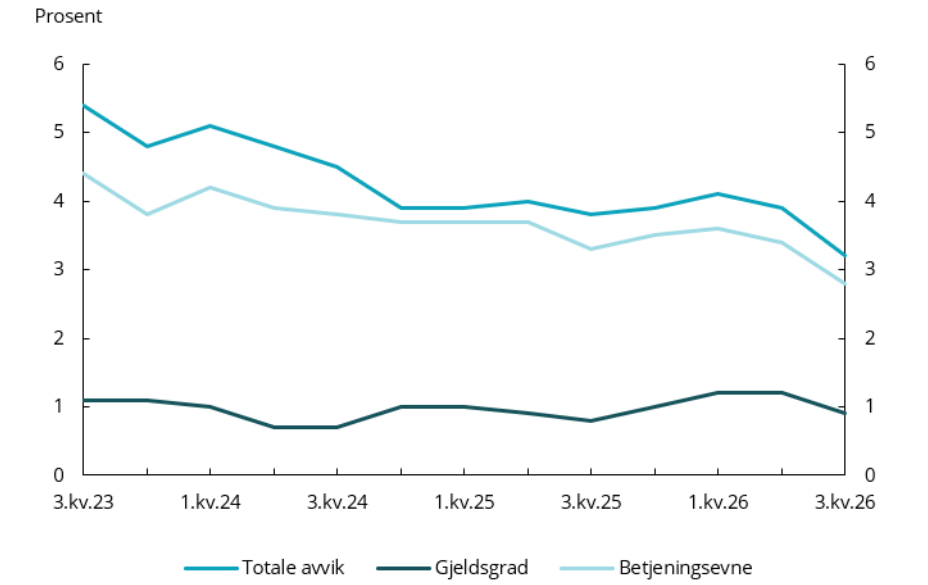
4. Lån med pant i annet enn bolig

Tallene er basert på rapportering fra i alt 14 banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Utvalget omfatter foretakene med størst volum av lån med pant i annet enn bolig. Dette er blant annet lån med pant i personbil/MC og andre kjøretøy, båt mv.

I tredje kvartal 2026 gikk totalt 3,2 prosent av innvilget volum ut over utlånsforskriftens krav til betjeningsevne og/eller gjeldsgrad, som var 0,7 prosentpoeng lavere enn i forrige kvartal, se figur 4.1. Helt siden lån med pant i annet enn bolig ble omfattet av utlånsforskriften, i 2023, har det vært høyest andel avvik for kravet om låntakers betjeningsevne.

Etter utlånsforskriften kan finansforetakene hvert kvartal innvilge lån med pant i annet enn bolig som fraviker kravene for inntil 10 prosent av verdien av innvilgede lån. Ingen foretak hadde høyere avviksandel i tredje kvartal 2026 enn forskriften åpner for.

Figur 4.1 Andel nye lån med pant i annet enn bolig som avviker fra ett eller flere av kravene i utlånsforskriften

Kilde: Finanstilsynet

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finanstilsynet.no
finanstilsynet.no

